

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ T.B.M.M. Grup Başkanlığı
Tarih : 13.3.2015
Sayı : 500

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yargıtay Kanunu, Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile Ceza Muhakemesi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.
Gereğini arz ederiz.

Ekrem ÇELİK
Ağrı M.V.

Hilmi BİLGEN
Sivas M.V.

Mustafa ELİTAŞ
Kayseri M.V.

İbrahim ÇAVUŞOĞLU
Burdur M.V.

Yusuf Baser
Yozgat M.V.

Yılmaz TÜNG
Bartın M.V.

Hüseyin FİLİZ
Gankırı M.V.

Ramazan ERG
Kırıkkale

İdris Sahin
Gankırı M.V.

**YARGITAY KANUNU, HUKUK MUHAKEMLERİ KANUNU İLE CEZA
MUHAKEMESİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN
TEKLİFİ**

MADDE 1 – 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2 – 2797 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hukuk dava dosyalarının Yargıtaya gönderilmesi ve Ön İnceleme Kurulu

MADDE 60 – Adliye mahkemelerinden Yargıtay hukuk dairelerine temyiz incelemesi yapılmak üzere gönderilecek dava dosyalarının temyiz dilekçesinde gösterilen daire ismiyle bağlı kalınmaksızın mahkeme hâkimi tarafından Kanunun 14 üncü maddesi uyarınca yapılan işbölümüne göre görevli dairesi de belirtilerek ilgili daireye gönderilmesi sağlanır.

Temyiz üzerine gelen dosyalarda çıkabilecek görev ve işbölümü uyuşmazlıklarını çözmekle görevli, Hukuk Genel Kurulu Başkanı olarak görevlendirilen Yargıtay Birinci Başkanvekilinin başkanlığında, Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulunca aynı daireden birden fazla olmamak kaydıyla Yargıtay üyeleri arasından bir yıllık süre için görevlendirilen dört asıl ve dört yedek üyeden oluşan Hukuk Ön İnceleme Kurulu oluşturulur. Bu Kurul bünyesinde bir büro kurulur; burada çalışmak üzere yeteri kadar tetkik hakimi ve personel görevlendirilir.

Birinci fıkra uyarınca dosya kendisine gönderilen ilgili hukuk dairesi, bir ay içinde yapacağı ön inceleme sonucunda iş bölümü bakımından kendisini görevli görmez ise, gerekçesiyle birlikte dosyayı Hukuk Ön İnceleme Kuruluna gönderir. Bir aylık sürenin bitiminden sonra gönderme kararı verilemez. Kurul tarafından yapılan ön inceleme sonucunda verilen işbölümüne ilişkin karar kesindir.

Kurul, Başkanvekili ve dört asıl üyenin katılımıyla toplanır ve oyçokluğuyla karar verir. Başkanvekilinin bulunmadığı durumlarda asıl üyelerden en kıdemlisi toplantıya başkanlık eder; asıl üyelerin eksikliği yedek üyelerin katılımıyla tamamlanır.

Kurul, ayda en az iki hafta çalışır. Bu süre zarfında Kurul üyeleri dairelerindeki çalışmalara katılmaz.”

MADDE 3– 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Devlet aleyhine açılan tazminat davası, ilk derece ve bölge adliye mahkemesi hâkimlerinin fiil ve kararlarından dolayı, Yargıtay ilgili hukuk dairesinde; Yargıtay Başkan ve üyeleri ile kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı Yargıtay Dördüncü Hukuk Dairesinde ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülür. Dava, bu dairenin Başkan ve üyelerinin fiil ve kararlarından dolayı ise, yargılama Yargıtay Üçüncü Hukuk Dairesinde yapılır. Verilen kararların temyiz incelemesi Hukuk Genel Kurulunca yapılır. Temyiz incelemesine, karara katılan başkan ile üyeler katılamaz.”

MADDE 4– 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 324 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(6) Yargılama giderleri hükümden ayrı olarak karara bağlanır. Bu karara karşı itiraz yoluna başvurulabilir. Ancak, hüküm hakkında temyiz veya istinaf kanun yoluna başvurulması halinde, açıkça belirtilmesi koşuluyla, yargılama giderleri de hükümle birlikte incelenir.”

MADDE 5- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması yargının görevidir (AY, m.141,IV). Anayasanın bu hükmü, aynı zamanda medenî usul hukukunun temel ilkelerinden biri olup, toplumsal barışın da teminatıdır. Adalet hizmetinin işlememesi, geç işlemesi ya da kötü işlemesi, toplumsal düzenin ve barışın bozulmasına neden olmaktadır. Veciz şekilde ifade edildiği gibi “geciken adalet, adalet değildir”. Bu nedenle, mahkemelerin ve Yargıtay’ın etkinliği ile verimliliğinin artırılması ve özellikle yargılama sürelerinin kısaltılması toplum ve devlet hayatı açısından hayati bir öneme sahiptir.

Mevcut Hukuk Muhakemeleri Kanununun 47 nci maddesinde göre, Yargıtay Başkanı, Daire Başkanı ve Yargıtay Üyelerinin yargılama faaliyetlerinden doğan tazminat davaları Hukuk Genel Kurulunda açılmaktadır. 47 kişilik Yargıtay Hukuk Genel Kurulu tarafından yargılama faaliyetinin gerçekleştirilmesinde bir takım güçlükler yaşanmaktadır. Teklifte, bu davaların ilgili dairelerde görülmesi ve Hukuk Genel Kurulu’nun asli görevi olan hukuki denetimle sınırlı olarak çalışarak, bu tür uyuşmazlıkların ortalama görülme süresinin kısaltılması amaçlanmaktadır.

Yargıtay hukuk daireleri arasındaki görev ve iş bölümü uyuşmazlığı nedeniyle zaman zaman dosyaların bir yıla yakın bir süreyle daireler arasında gidip geldiği görülmektedir. Böylece dosyanın Yargıtay’da bekleme süresi uzamakta ve yargılama için öngörülen makul süre aşılabilmektedir. Bu nedenle Teklifte, Yargıtay’da hukuk daireleri arasında çıkabilecek görev uyuşmazlıklarını çözmek amacıyla Hukuk Ön İnceleme Kurulu kurulmaktadır.

Teklifte ayrıca, salt yargılama giderlerinden dolayı dosyaların Yargıtay’a gelmesinin önlenmesi ve Yargıtay’ın iş yükünün azaltılması amacıyla Ceza Muhakemesi Kanununda düzenleme yapılması öngörülmektedir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle bu Teklif hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yargıtay Kanununun 60 ıncı maddesinde yapılan değişlikle ‐Hukuk Ön İnceleme Kurulu‐ kurulması ve bu Kurul tarafından görev ve işbölümü bakımından çıkabilecek uyuşmazlıkların giderilmesi öngörüldüğünden aynı konuyu düzenleyen Kanunun 17 nci maddesinin birinci fıkrasının ikinci bendinin yürürlükten kaldırılması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yargıtay hukuk daireleri arasındaki görev ve iş bölümü uyuşmazlığı nedeniyle zaman zaman dosyaların bir yıla yakın bir süreyle daireler arasında gidip geldiği görülmektedir. Böylece dosyanın Yargıtay’da bekleme süresi uzamakta ve yargılama için öngörülen makul süre aşılabilmektedir.

Mevcut durumda Yargıtay Kanununun 17 nci maddesi gereği daireler arasındaki görev ve iş bölümü uyuşmazlıkları Hukuk Başkanlar Kurulunca çözülmektedir. Bununla birlikte görev ve iş bölümü uyuşmazlıklarını çözmek için bu Kurulun ayda bir kez toplanması dairelerdeki işleri aksatmakta, daire başkanları Başkanlar Kuruluna katılmakta zorluklar yaşayabilmektedirler.

Maddede yapılan değişlikle, yerel mahkemeden gönderilen hukuk dava dosyalarının öncelikle ilgili hukuk dairesine gelmesi, bu dairenin kendisini görevli görmemesi halinde gerekçesiyle birlikte görevli daireyi de belirtmek suretiyle dosyanın Hukuk Ön İnceleme Kuruluna gönderilmesi öngörülmektedir. Hukuk Ön İnceleme Kurulu tarafından yapılan ön inceleme sonucunda işbölümüne ilişkin verilen kararın kesin olması öngörüldüğünden hukuk dava dosyalarının daireler arası gidip gelmesi engellenecek, böylelikle davaların makul sürede sonuçlanması amaçlanmaktadır.

MADDE 3-Maddenin mevcut halinde Yargıtay başkan ve üyeleriyle kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı açılacak tazminat davalarının ilk derece mahkemesi sıfatıyla Yargıtay Hukuk Genel Kurulunda görüleceği, Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun vermiş olduğu kararlara karşı temyiz incelemesinin ise Yargıtay Büyük Genel Kurulunca yapılacağı öngörülmektedir. Bununla birlikte, ilk derece mahkemesi sıfatıyla davaya bakacak Hukuk Genel Kurulunun 47 üyeye duruşma yapması, temyiz incelemesini yapacak Yargıtay Büyük Genel Kurulunun ise 469 üyeye toplanmak zorunda kalması birtakım sıkıntılar da beraberinde getirmekte ve yargılamalar uzamaktadır.

Maddede yapılan düzenlemeyle, Yargıtay başkan ve üyeleriyle kanunen onlarla aynı konumda olanların fiil ve kararlarından dolayı açılacak tazminat davalarında görevli daireler yeniden belirlenmekte, bu dairelerin kararlarına karşı yapılacak temyiz incelemesinin ise Yargıtay Büyük Genel Kurulu yerine Hukuk Genel Kurulunca yapılması öngörülmektedir

MADDE 4- Maddeye eklenmesi öngörülen fıkrayla salt yargılama giderlerinde yapılan hatadan dolayı kanun yolu olarak itiraz müessesesi öngörülmekte, böylelikle sadece yargılama giderleri nedeniyle dosyanın Yargıtay’a gelmesi engellenerek Yargıtay’ın iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, temyiz veya istinaf nedeni yapılmayan yargılama giderlerine ilişkin hukuka aykırılıklar re’sen incelenemeyecektir.

MADDE 5-Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.